

Clower og Leijonhufvuds bidrag til det mikroøkonomiske fundament for makroteori

Jesper Jespersen

Det økonomiske Råds sekretariat

SUMMARY: The revival of Keynesian disequilibrium economics which was initiated by the contributions of Clower and Leijonhufvud in the second half of the sixties has changed fundamentally the perception of the microeconomic foundation of macroeconomics. Clower challenged the orthodox micro theory by stating that Walras Law was incompatible with the new interpretation of Keynesian economics. Shortly after Leijonhufvud gave a number of convincing arguments why the perfect competition hypothesis cannot be an adequate description of how modern economies are functioning. This led to the disequilibrium macro theory of how market failures may change the stability zone of the economy – the so-called “corridor”.

Der har været en udpræget tendens til at knytte Clower og Leijonhufvuds banebrydende arbejder fra 1965 og fremefter snævert til Keynes' navn. Dette er bestemt selvforskyldt, hvilket valget af titler for deres arbejder klart indikerer; men har desværre ofte medvirket til at afspore diskussionen i retning af »What Keynes really meant«. Dette aspekt er ud fra en teoriehistorisk synsvinkel overordentlig interessant, men kan virke hæmmende i vurderingen af de nye tanker, som er blevet præsenteret af Clower og Leijonhufvud.

Det er umuligt at give en bare tilnærmelsesvis udtømmende præsentation inden for rammerne af denne artikel, hvorfor det anbefales at foretage en gennemlæsning af nogle få af hovedkilderne: Clower, 1965 og 1967, Leijonhufvud, 1967¹, samt Leijonhufvud, 1973 og Clower og Leijonhufvud, 1975². Bidragene vil søges struktureret under forskellige overskrifter, hvilket dog ikke skal tages for håndfast, da hvert enkelt bidrag er utroligt rigt på detaljer indenfor faktisk hvert af de berørte

1. De er alle tre optrykt i Clower, 1970.

2. For en ultra kort opsummering se Weintraub, 1979, p. 76-85.

Clower og Leijonhufvuds bidrag til det mikroøkonomiske fundament for makroteori

Jesper Jespersen

Det økonomiske Råds sekretariat

SUMMARY: The revival of Keynesian disequilibrium economics which was initiated by the contributions of Clower and Leijonhufvud in the second half of the sixties has changed fundamentally the perception of the microeconomic foundation of macroeconomics. Clower challenged the orthodox micro theory by stating that Walras Law was incompatible with the new interpretation of Keynesian economics. Shortly after Leijonhufvud gave a number of convincing arguments why the perfect competition hypothesis cannot be an adequate description of how modern economies are functioning. This led to the disequilibrium macro theory of how market failures may change the stability zone of the economy – the so-called “corridor”.

Der har været en udpræget tendens til at knytte Clower og Leijonhufvuds banebrydende arbejder fra 1965 og fremefter snævert til Keynes' navn. Dette er bestemt selvforskyldt, hvilket valget af titler for deres arbejder klart indikerer; men har desværre ofte medvirket til at afspore diskussionen i retning af »What Keynes really meant«. Dette aspekt er ud fra en teoriehistorisk synsvinkel overordentlig interessant, men kan virke hæmmende i vurderingen af de nye tanker, som er blevet præsenteret af Clower og Leijonhufvud.

Det er umuligt at give en bare tilnærmelsesvis udtømmende præsentation inden for rammerne af denne artikel, hvorfor det anbefales at foretage en gennemlæsning af nogle få af hovedkilderne: Clower, 1965 og 1967, Leijonhufvud, 1967¹, samt Leijonhufvud, 1973 og Clower og Leijonhufvud, 1975². Bidragene vil søges struktureret under forskellige overskrifter, hvilket dog ikke skal tages for håndfast, da hvert enkelt bidrag er utroligt rigt på detaljer indenfor faktisk hvert af de berørte

1. De er alle tre optrykt i Clower, 1970.

2. For en ultra kort opsummering se Weintraub, 1979, p. 76-85.

emneområder, omend der dog synes at kunne påvises et vist udviklingsmønster, som afspejler et vist sammenfald mellem rækkefølgen af de emner, der tages op, og bidragenes kronologi.

Det mikroøkonomiske aspekt behandles i afsnittet om *agentadfærd og ikke-markeds afledte begrænsninger*. Dernæst følger en gennemgang af *markedet som institution* for endelig at blive afrundet af de *makroøkonomiske implikationer*.

Generelt kan det siges, at i og med der her er tale om en række pionerarbejder, har de ofte ladet en del tilbage at ønske i klarhed, hvorfor det har været muligt at udlede ret så forskellige tolkninger alt efter formål og udgangspunkt. Det er ligeledes hensigten at give en lidt mere personlig udlægning af teksten, idet dog andre danske økonomers fortolkning - jfr. litteraturfortegnelsen - vil blive inddraget, hvor der synes at være divergerende opfattelser.

1. Agentadfærd

Clower, 1965 tager hul på diskussionen af det mikroøkonomiske fundament for de aggregerede makromodeller ved at stille spørgsmålet, hvad ved vi overhovedet om agenternes adfærd uden for ligevægt - kan den traditionelle forbrugs- og produktionsteoris gyldighedsområde udvides til også at omfatte tilstande, hvor de realiserede størrelser afviger fra de forventede. Disse spørgsmål blev stillet i opposition til Patinkins på daværende tidspunkt dominerende fremstilling, der byggede på den antagelse, at *ethvert* overskudsudbud af varer og arbejdskraft *nødvendigvis* ville have en tilsvarende overskudsefterspørgsel, hvilket bidrog til at sikre etablering af ligevægt. Walras lov var en så etableret del af den mikroøkonomiske teoribygning, at det måtte anses for direkte kætterisk - og for en student dumpeårsag - at udfordre ortodoksien så stærkt som Clower gjorde: »either Walras' law is incompatible with Keynesian economics, or Keynes had nothing fundamentally new to add to orthodox economic theory« p. 278. Det afgørende her er ikke Keynesfortolkningen - varen skulle jo sælges til et kritisk auditorium - men den massive afvisning af, at summen af overskudsefterspørgselsfunktionerne altid er lig med nul.

Clowers sondring mellem ('notional') planlagt efterspørgsel og effective demand³ er her af afgørende betydning. De økonomiske enheder forudsættes at planlægge konsistent i den forstand, at de ønsker at udbyde og efterspørge lige meget og har kun budgetrestriktionen at tage hensyn til. Men i realiteternes verden må agenterne hurtigt erkende, at afsætningen af varer og arbejdskraft ikke går helt så gnidningsfrit, som de kunne ønske. En overholdelse af budgetrestriktionen (i en flow verden) kræver, at indkomsten kan dække udgifterne. Altså må den realiserede indkomst

3. Realiseret efterspørgsel er en ikke særlig god oversættelse, men ses ofte anvendt. - Realiserbar er nok bedre.

puttes ind i efterspørgselsfunktionerne som et særdeles væsentligt argument, når den effektive efterspørgsel skal fastlægges: altså en dual-beslutningsprocedure.

Clower illustrerer ovenstående ved et eksempel, hvor der indgår en husholdningssektor og en virksomhedssektor. Husholdningerne planlægger på baggrund af de forventede relative priser en vareefterspørgsel og et arbejdsudbud, virksomhederne optimerer ligeledes ud fra de forventede relative priser⁴. I den situation, hvor virksomhederne efterspørger mindre arbejdskraft end husholdningerne ønsker at udbyde, må nogle husholdninger skære deres effektive forbrugsefterspørgsel drastisk ned⁵. Der er således tale om, at virksomhederne har optimeret ud fra de historisk givne priser og har intet incitament til at ændre produktionens omfang. Husholdningerne ønsker at afsætte mere arbejdskraft – det ønskede og effektive udbud er større end det realiserede; men de er ude af stand til at kommunikere dette forhold – i et forståeligt sprog – til virksomhederne qua en øget *effektiv* efterspørgsel. På varemarkedet er den ønskede efterspørgsel jo netop større end den effektive, fordi den realiserede indkomst indgår ved fastlæggelsen af sidstnævnte. Altså finder vi her en tilstand, hvor den aggregerede effektive overskudsefterspørgsel er mindre end nul⁶.

Hvorvidt ovenstående model er en statisk énperiode beskrivelse, skal jeg lade ligge, men ønsker dog at fremhæve, at nogen ligevægt er der næppe tale om i traditionel forstand, da en gruppe af agenter ikke kan anses for tilfredse; deres ønskede efterspørgsel afviger fra den realiserede. Hvordan agenternes adfærd påvirkes, melder ovenstående historie – der kan opfattes som et øjebliksbillede – ikke noget om, men at det under visse omstændigheder kan være endog særdeles vanskeligt at ændre tingenes tilstand, lader Clower ikke læseren i tvivl om. Hvilket dog ikke gør det metodologisk korrekt at analysere tilstanden endsige ændringer deri ved hjælp af en statisk ligevægtsmodel.

Clower, 1967 udbygger argumentationen omkring hvilke 'constraints', der skal indgå i den duale beslutningsproces. Vi har ovenfor set, at den realiserede indkomst var væsentlig; men går vi over til at analysere en explicit pengeøkonomi, melder begrebet 'liquidity constraints' sig straks. Hvis indkomsten er illikvid – f.eks. kapitalgevinster, så kan manglende kassebeholdning medvirke til at reducere den effektive efterspørgsel. Omvendt kan beholdninger af likviditet være med til at gøre

4. Hvordan priserne fastsættes diskuteres neden for, men må her nærmest opfattes som et historisk diktum – énperiode analyse.

5. Med mindre der finder en arbejdsfordeling sted.

6. Vastrup, 1977a gør et ret stort nummer ud af at vise, at dette forhold forudsætter en to-sektor model, men kan man forestille sig, at Robinson Crusoe kunne være ufrivillig arbejdsløs, før end Fredag arriverede til øen og var fræk nok til ikke at ville sælge sine perler til R. C. for de fisk, han var villig til at fange?

indkomstrestruktionen mindre begrænsende på kort sigt⁷. Disse betragtninger er afledt af den unikke rolle Clower tildeler penge – som det eneste accepterede transaktionsmiddel, der derfor nødvendigvis må indgå i alle handler. Atter polemiserer han mod Patinkin, der indledte sit hovedværk med følgende sentens: »Money buys goods and goods do not buy money«, hvilket får Clower til at svare: »Money buys goods and goods buy money; but goods do not buy goods« p. 207-8.

Som det fremgår af ovenstående, mener Clower ikke, at det er penge, som er roden til uligevægt og arbejdsløshed – snarere tværtimod, hvilket dog ikke udelukker, at pengeefterspørgslen kan bidrage til, at tilpasningsmekanismerne bliver yderligere svækket – jfr. nedenfor om Leijonhufvuds korridormodel.

2. Markedet som institution

Leijonhufvud, 1968 er en utrolig tankevækkende bog på utallige områder. Vi skal her fortrinsvis beskæftige os med behandlingen af markedet – dér hvor de enkelte agents planer skal afpasses til hinanden. Der er et langt og overbevisende afsnit, som mest rammende kunne betegnes – »mordet på auktionarius«⁸. Det påvises her, at hypotesen om, at økonomien udelukkende gennem tilpasning af de relative priser kan reetablere og sikre fuldbeskæftigelses ligevægt, er fejlagtig:

(1) Som vi så i forrige afsnit skulle en sådan tilpasning foregå på baggrund af planlagte – og altså ikke-observerbare størrelser.

(2) For den enkelte agent er prisen forudsat udefra given, men på markedsniveau er den forudsat endogen – hvem og/eller hvad bevæger prisen?

(3) Tilpasningen forudsættes at ske uendelig hurtigt, uanset at planlægning, informationssøgning og produktion er tidskrævende processer.

(4) Dispositionerne rækker fra fortid ud i fremtid, hvorom ikke alt kan antages at vides med (statistisk) sikkerhed, eller med andre ord, der hersker usikkerhed.

Disse fire statements er i og for sig banale og har for såvidt været erkendt længe, men problemet er, at man hidtil var veget tilbage for at drage konsekvenserne heraf, vedrørende hvilke modeller og metoder, som overhovedet må anses for adækvate til økonomisk analyse af 'the Real World'.

Den konklusion Leijonhufvud drog var, at vi må også have mængde-tilpasning⁹

7. For egen regning kan formuerestriktionen tilføjes listen over 'constraints', da der er grænser for gældsstiftelsen, the wealth-constraint.

8. »But there is no auctioneer«. The emperor, of course, is naked, p. 76.

9. Ofte benyttes mængde- og Marshall-tilpasning og pris- og Walras-tilpasning synonymt, men f.eks. Nielsen, 1976, p. 31 anvender den omvendte terminologi, så jeg vil holde mig til *mængde-* og *pris-*tilpasning.

med i beskrivelsen af markedet. Det er nok en for vidtgående tolkning at hævde, at Leijonhufvud generelt antog, at mængderne tilpassede sig hurtigere end priserne – men på arbejdsmarkedet antages det som en empirisk kendsgerning i arbejdsløshedssituationer.

Altså er markedet som institution ikke den effektive allokeringsmekanisme som tidligere antaget. Her må der naturligvis sondres mellem typer af markeder, idet nogle markeder i sig selv er så dårligt organiserede, at det overhovedet er vanskeligt for købere og sælgere at komme i kontakt med hinanden. Andre markeder (f.eks. oblg. markedet) er rent teknisk organiseret på en måde, der til forveksling minder om den Walraske auktionshal, hvilket dog ikke tilsikrer, at den etablerede market-clearingprice også er den »makroøkonomisk« rigtige pris. Det er naturligt at fremhæve renten som én af de forkerte priser i Leijonhufvuds Keynes-tolkning foranlediget af kampen mellem »the Bulls and the Bears« på baggrund af manglende information om fremtiden.

Hvis ikke netop der eksisterer en institutionaliseret auktionarius, hvem fastsætter så priserne? Det afgørende forhold i forbindelse med Leijonhufvud er, at han understreger den store grad af forskelligartethed, markederne repræsenterer. Derfor må der i hvert enkelt tilfælde tages stilling, hvordan markedet er organiseret, og hvorledes transaktionsstrukturen kan beskrives¹⁰.

Clower og Leijonhufvud, 1975 diskuterer specielt koordinationsproblemet: hvorledes kommer disse myriader af enkelt individer i kontakt med hinanden, når der ikke bare eksisterer ét organiseret marked. Man kan blot tage eksemplet med den daglige forsyning af frisk frugt og kød til en storby. Det er et koordineringsspørgsmål, som stort set løses tilfredsstillende – givet de politiske præmisser – i de »markedsorienterede« økonomier. Grundstammen i distributionsprocessen er »shopkeeperen«, som er villig til at fastsætte og fastholde en pris, selv om det resulterer i uønskede lagervariationer. Herved kan de stokastiske ændringer i efterspørgslen opfanges, uden det fører til ændrede produktionsplaner. Dette leder frem mod, at den relativt gnidningsfri koordination på kort sigt af udbud og efterspørgsel bygger på nogle kortsigtede forventninger om fortsat normalitet, og at mindre afvigelser neutraliseres gennem lagerændringer.

Normalitet er i denne sammenhæng et ganske diffust begreb, men til en vis grad befriet for de ideologiske associationer som ligevægt er belastet med. Det normale knytter i høj grad an til det forventede, og forekommer der ingen ydre (eller indre) årsag til at ændre på forventningerne, så er de fortidige erfaringer stort set det

10. Jfr. f.eks. hvorledes Estrup, 1977, helt på linje med Clower afviser auktionarius beskrivelsen af markedet, men alligevel arbejder med en generel forudsætning om, at pristilpasning øjeblikkeligt kan klare markederne på kort sigt.

bedste (og eneste) observationsmateriale, der kan lægges til grund. Disse betragtninger gælder først og fremmest den produktion og efterspørgsel, som ikke sker efter ordre, hvilket netop i høj grad karakteriserer forbrugsgoder (jfr. at Clower og Leijonhufvud benytter et supermarked som eksempel). Ganske anderledes fungerer markederne for større investeringsgoder, der produceres efter ordre, hvorfor der må ligge en effektiv efterspørgsel til grund for denne produktion. Denne efterspørgsel bygger på 'long term expectations', som ikke på samme måde kan baseres på normalitet og hidtidigt observationsmateriale.

Når det således er erkendt, at markedet ikke er en perfekt institution, der gennem øjeblikkelige variationer af de relative priser sikrer fuld ressourceudnyttelse, melder spørgsmålet sig, hvorledes reagerer agenterne, når der ikke længere kan anlægges en normalitetsbetragtning. Her er transaktions- og informationsstrukturen af afgørende betydning.

Beskrivelsen af »The market failures« – denne manglende evne for markedsøkonomi til i kritiske situationer at kunne koordinere agentadfærden tilstrækkeligt end-sige udsende signaler til stabilisering af de selvregulerende kræfter – er en afgørende landvinding, der har skabt en platform for en videreudvikling af et mikroteoretisk grundlag for de post-keynesianske makromodeller.

3. Makroøkonomiske implikationer

En stor del af Leijonhufvuds 1968-bog er helliget aggregeringsstrukturen i det, som han betragter som en adækvat makromodel jfr. Nielsen, 1974. Her er det specielt sondringen mellem korte og lange aktiver, der spiller en væsentlig rolle, hvorved der også sondres mellem produktion og efterspørgsel efter hhv. forbrugs- og investeringsgoder i overensstemmelse med den afgørende forskel, der tillægges hhv. korte og lange forventninger for konjunkturførløbet. Men det er dog først i 1973, at Leijonhufvud præsenterer en mere dynamisk formulering af sit makroøkonomiske gestalt.

Ved introduktionen af korridormodellen tages der eksplicit hensyn til eksistensen af market failures foruden forventningsskift og sekular vækst i produktivitet og arbejdsstyrke. Sålænge økonomien er domineret af normalitetstilstanden, antages det, at mindre variationer i den effektive efterspørgsel efter varer og tjenester opfanges af de eksisterende buffer-institutioner¹¹. Herved hindres det, at disse variationer får en kumulerende effekt på produktionen – og ikke mindst beskæftigelsen. Hertil kommer, at den stadig forøgede produktivitet indebærer, at en given

11. I en lidt personlig præget tolkning omfatter de bl.a. permanent income, skatter og sociale ydelser, udenrigshandel, automatisk kreditgivning, lagervariationer og likvide beholdninger.

produktion kan fremstilles med en stadig skrumpende arbejdsstyrke. Dette peger i retning af, at hvis 'normalitetsbegrebet' er knyttet til et bestemt beskæftigelsesniveau, så må det tilsvarende begreb i relation til den effektive efterspørgsel være knyttet til væksten i denne, jfr. figur 1.

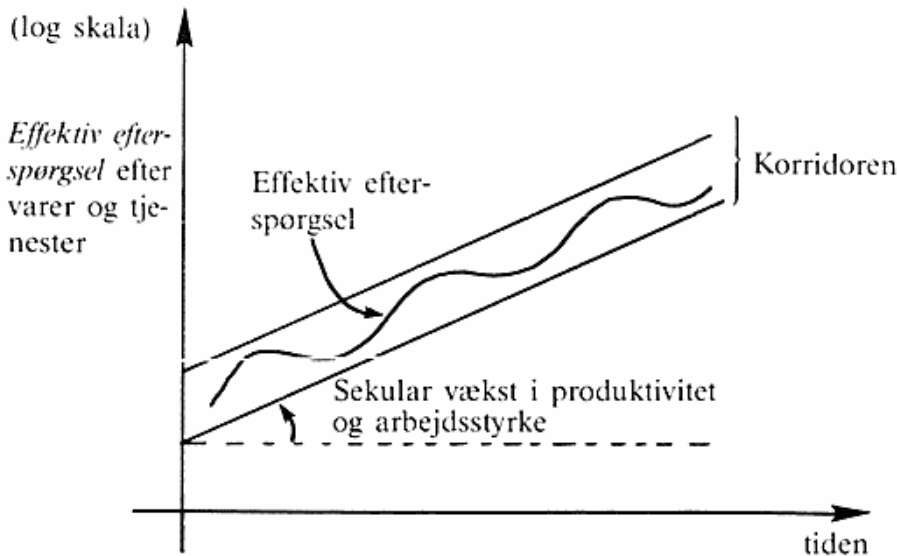

Fig. 1. En Leijonhufvud'sk korridor.

Inden for korridoren antager Leijonhufvud, at de Walraske markeds-clearende egenskaber er til stede, således at økonomien løbende tilpasses de relative priser. Denne antagelse hænger snævert sammen med, at han kun antager, at der eksisterer én korridor, som er beliggende i en omegn omkring fuld beskæftigelse. Herved bliver forudsætningen om lønfleksibilitet på arbejdsmarkedet også mere acceptabel. Men udvides perspektivet til at omfatte en hypotese om, at der kan etableres en korridor omkring et vilkårligt beskæftigelsesniveau - jfr. afsnittet om Clower, 1965 - så er det væsentligt i første række at hæfte sig ved forventningsdannelse stabiliserende effekt kombineret med eksistensen af bufferne.

Bredden på korridoren er det vanskeligt at sige noget håndfast om. Den må afhænge af økonomiens institutionelle udformning, herunder størrelsen af den offentlige og den udenlandskonkurrerende sektor. Der synes f.eks. at være en væsensforskel mellem den amerikanske økonomi og de vesteuropæiske, hvilket bl.a. ses afspejlet i den langt større fluktuation i de amerikanske arbejdsløshedstal.

Det centrale element må dog fortsat være forventningsdannelsen og bufferne, idet bredden bestemmes af, hvad der anses for »normale« variationer i vækstraten for

den effektive efterspørgsel kombineret med buffernes størrelse til at modstå sådanne variationer – f.eks. kreditfaciliteter.

Niveauet for korridoren må siges at være dels historisk bestemt dels bestemt af udviklingen i de eksogene efterspørgselskomponenter. Et oplagt eksempel til illustration af en tilstand, der ændrede niveauet for korridoren, er udviklingen omkring oliekrisen i 1974/75 og atter 1979/80. Her blev husholdningerne ramt af et realindkomstfald, som lå udover normalområdet, hvilket gav anledning til en selvforstærkende og destabiliserende udvikling. Forventningerne til niveauet for den permanente indkomst skiftede, og man kunne især i 1975 observere en markant stigning i opsparingskvoten, der kan tolkes som et ønske om at øge de likvide beholdninger p.gr.a. den tiltagende usikkerhed. Virksomhedernes mere langsigtede forventninger blev også rystet, dels af den usikre energipris og forsyningssituation, dels af forbrugsefterspørgselsbortfaldet.

Hvor dybt faldet i korridoren bliver, kan der på forhånd kun gisnes om, da hvert skift er af unik karakter p.gr.a. forventningsdannelsens uforudsigelighed; men størrelsen og omfanget af de automatiske stabilisatorer kan give en indikation. Ligeledes er det vanskeligt at fastlægge den nye »båndbredde«, da bl.a. normalitetsopfattelsen kan være fundamentalt ændret.

Afslutningsvis skal der drages nogle policykonklusioner på makroplan. Analysen leder frem til, at mindre ændringer – fine tuning – stort set ingen effekt har, da økonomien fortsat vil befinde sig indenfor det selvregulerende område (korridoren). Hvis man ønsker en markant ændring i beskæftigelsen, kan det kun ske ved et løft af niveauet for korridoren. Dette kræver, at forventningerne bliver brudt i optimistisk retning. Altså vil en kraftig gang »pump-priming« kunne gøre det økonomiske opsving selv bærende. Også her gælder det, at det er særdeles vanskeligt at afgøre doseringen; men med kraftige automatiske stabilisatorer og en arbejdsløshed på mellem 5-10% af arbejdsstyrken skal der ganske meget til, før fuldbeskæftigelseskorridoren nås.

Litteratur

- Clower, R. W. 1965. *The Keynesian Counter-Revolution: A Theoretical Appraisal*, kap. 19 i Clower, 1969.
- Clower, R. W. 1967. *A Reconsideration of the Microfoundations of Monetary Theory*, kap. 14 i Clower, 1969.
- Clower, R. W. 1969. *Monetary Theory*, Harmondsworth.
- Clower, R. W. og A. Leijonhufvud. 1975. *The Coordination of Economic Activities: A Keynesian Perspective*. *American Economic Review*, Vol. 65, no. 2, pp. 182-88.

den effektive efterspørgsel kombineret med buffernes størrelse til at modstå sådanne variationer – f.eks. kreditfaciliteter.

Niveauet for korridoren må siges at være dels historisk bestemt dels bestemt af udviklingen i de eksogene efterspørgselskomponenter. Et oplagt eksempel til illustration af en tilstand, der ændrede niveauet for korridoren, er udviklingen omkring oliekrisen i 1974/75 og atter 1979/80. Her blev husholdningerne ramt af et realindkomstfald, som lå udover normalområdet, hvilket gav anledning til en selvforstærkende og destabiliserende udvikling. Forventningerne til niveauet for den permanente indkomst skiftede, og man kunne især i 1975 observere en markant stigning i opsparingskvoten, der kan tolkes som et ønske om at øge de likvide beholdninger p.gr.a. den tiltagende usikkerhed. Virksomhedernes mere langsigtede forventninger blev også rystet, dels af den usikre energipris og forsyningssituation, dels af forbrugsefterspørgselsbortfaldet.

Hvor dybt faldet i korridoren bliver, kan der på forhånd kun gisnes om, da hvert skift er af unik karakter p.gr.a. forventningsdannelsens uforudsigelighed; men størrelsen og omfanget af de automatiske stabilisatorer kan give en indikation. Ligeledes er det vanskeligt at fastlægge den nye »båndbredde«, da bl.a. normalitetsopfattelsen kan være fundamentalt ændret.

Afslutningsvis skal der drages nogle policykonklusioner på makroplan. Analysen leder frem til, at mindre ændringer – fine tuning – stort set ingen effekt har, da økonomien fortsat vil befinde sig indenfor det selvregulerende område (korridoren). Hvis man ønsker en markant ændring i beskæftigelsen, kan det kun ske ved et løft af niveauet for korridoren. Dette kræver, at forventningerne bliver brudt i optimistisk retning. Altså vil en kraftig gang »pump-priming« kunne gøre det økonomiske opsving selv bærende. Også her gælder det, at det er særdeles vanskeligt at afgøre doseringen; men med kraftige automatiske stabilisatorer og en arbejdsløshed på mellem 5-10% af arbejdsstyrken skal der ganske meget til, før fuldbeskæftigelseskorridoren nås.

Litteratur

- Clower, R. W. 1965. *The Keynesian Counter-Revolution: A Theoretical Appraisal*, kap. 19 i Clower, 1969.
- Clower, R. W. 1967. *A Reconsideration of the Microfoundations of Monetary Theory*, kap. 14 i Clower, 1969.
- Clower, R. W. 1969. *Monetary Theory*, Harmondsworth.
- Clower, R. W. og A. Leijonhufvud. 1975. *The Coordination of Economic Activities: A Keynesian Perspective*. *American Economic Review*, Vol. 65, no. 2, pp. 182-88.

- Dahlgård, E. 1979. Træk af det mikroøkonomiske grundlag for makroteori. Upubliceret eksamensopgave. Københavns Universitet.
- Estrup, H. 1977. *Essays in the Theory of Income Creation*. København.
- Jespersen, J. 1975. *Aspekter af den renteteoretiske diskussion*. København.
- Jespersen, J. 1979. *Conventional and more Recent Theories of the Balance of Payments*. Upubliceret. Det europæiske Universitetsinstitut, Firenze.
- Leijonhufvud, A. 1968. *On Keynesian Economics and the Economics of Keynes*. Oxford.
- Leijonhufvud, A. 1973. Effective Demand Failures. *Swedish Journal of Economics*, Vol. 75, no. 1, March, pp. 27-48.
- Leijonhufvud, A. 1974. *Varieties of Price Theory: What Micro foundations for Macro theory?* UCLA Disc. Paper, Los Angeles.
- Nielsen, P. E. 1974. Nye tolkninger af den Keyneske teori: Leijonhufvud og Davidson. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, nr. 3, pp. 408-418.
- Nielsen, P. E. 1976. Nogle monetære aspekter af nyere uligevægtsteori. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, nr. 1, pp. 26-45.
- Sørensen, C. 1979. Koordinationsproblemet i økonomier med decentral beslutningstagning - og model syntaks. Upubliceret. Københavns Universitet.
- Vastrup, C. 1977a. Income creation, actual income and expectations. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, nr. 2, pp. 231-238.
- Vastrup, C. 1977b. Produktion, løn og priser i makroøkonomisk perspektiv. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, nr. 3, pp. 395-420.
- Weintraub, E. R. 1979. *Microfoundations - the Compatibility of Microeconomics and Macroeconomics*. Cambridge.